

**Kolding
Kommune**
en del af trekantområdet

Sammen designer vi livet

Årsrapport 2023

for Kolding Kommunes indsats for
biodiversitet

Indholdsfortegnelse

04 / **Baggrund**

05 / **Indsatsen i 2023**

- Overordnet
- Opgørelse af udviklingen i biodiversitet
- Naturen på land
- Naturen i vandløbene
- Naturen i havet
- Formidling

12 / **Status ultimo 2023 – Data indikatorer for indsatsen**

- Bevaring af det uerstattelige
- Give naturen mere plads

18 / **Status – Artsovervågning**

- Basisdata

20 / **Bilag – Indsatsen i årets løb**

Forsidefoto: Drabæks Mølleå har flere steder et slynget og varieret forløb med stor variation og høj biodiversitet.

Foto side to: Plettet gøgeurt vokser på overdrevsarealer, som f.eks. ved Skamlingsbanken, og er en indikator for natur i højeste biodiversitetsklasse

Årsrapport 2023 for Kolding Kommunes indsats for biodiversitet

Baggrund

Kolding Kommune vedtog i 2022 en biodiversitetsstrategi. Strategiens vision er, at vi vil standse tabet af biodiversitet. Vi vil vende biodiversitetstab til biodiversitetsfremgang, og vi vil sikre de vigtigste levesteder mod ødelægelse og forringelse – også på langt sigt.

Biodiversitetsstrategiens vigtigste mål – sikring af de mest værdifulde levesteder, mere plads til naturen og særlig prioritering af de større, biologiske kerneområder i kommunen – er ligeledes langsigtede mål i kommunens bæredygtighedsstrategi.

Kommunen har med vedtagelsen af biodiversitetsstrategien forpligtiget sig til at offentliggøre en række data for, hvordan det går med indsatserne. De data, som offentliggøres, er

beskrevet i strategiens afsnit om evaluering. Dermed er det muligt at følge med i, hvordan det går med opfyldelsen af biodiversitetsstrategiens mål.

Data i denne anden årsrapport præsenterer en status pr. udgangen af 2023 med fokus på indsatserne i løbet af året. Den første årsrapport fra 2022 fungerer som baseline frem mod 2030.

Den vedtagne biodiversitetsstrategi kan ses her: www.kolding.dk/biodiversitet

Billedet viser frivillige hjælpere, som 'binder' de enkelte ålegræsplanter på et søm. Udplantning af ålegræs på havbunden er en meget arbejdskrævende proces. Først høstes man ålegræsplanter fra en sund og stor bestand i samme vandområde. Derefter skal planternes rødder bindes på søm (billedet), som lægges i spande. Derefter sejles de ud på lokaliteten, hvor der skal være en stabil og velegnet sandbund. Dykkerne udplanter de enkelte ålegræsskud ved at stikke sømmene ned i havbunden, så rødderne kan gribe fat i bunden, og planten dermed slår rod (se billedet på bagsiden af årsrapporten).

Indsatsen i 2023

Overordnet

Byrådet afsatte med vedtagelsen af budget 2023 i efteråret 2022 midler til, at kommunen fra 2023 og ud i årene kan arbejde målrettet med indsats til implementering af biodiversitetsstrategiens mål vedrørende vandløb, havmiljøet, skovene og de beskyttede naturområder.

Der blev derfor pr. 1. januar 2023 ansat en biodiversitetskoordinator i By- og Fællesforvaltningen, som skal være med til at drive indsatsen med implementeringen af strategien og søge fondsmidler til projekter, der skal udlægge mere ny natur samt sikre nogle af de mest værdifulde levesteder i Kolding kommune. Fra 1. februar 2024 er ansat yderligere en medarbejder indenfor de afsatte midler.

Over de næste sider beskrives de vigtigste indsats, som kommunen har iværksat og gennemført i årets løb for at gennemføre biodiversitetsstrategiens mål og standse tabet af biodiversitet. En mere uddybende liste over indsatserne kan ses i bilaget bagerst.

Opgørelse af udviklingen i biodiversitet

Som man kan læse her i årsrapporten, er der en lang række indsats i gang ved både kommunen, lodsejere og andre aktører, som kommer til at forbedre biodiversiteten over årene. Imidlertid skal man være opmærksom på, at ophjælpning og større udbredelse af biologiske arter er en proces, som kan tage lang tid. Derfor kan der gå flere år, før en faktuel måling af biodiversiteten slår igennem i statistikkerne.

Samtidig sker der også tilbageslag for biodiversiteten på forskellige måder. Først og fremmest er der en lang række presfaktorer i det danske landskab, som fx diffus tilførsel af næringsstoffer via vand og luft, fragmenteringen af naturarealer og levesteder, samt den intensive kulturpåvirkning på forskellige måder. Men der ses også meget konkrete handlinger i form af ulovlige eller uhensigtsmæssige tiltag både i beskyttet natur og i vandløb. Derfor er indsatsen for at øge forståelsen for biodiversitet også et vigtigt indsatsområde.

Naturen på land

I 2023 er der gennemført en vurdering og besigtigelse på en række arealer, som ikke tidligere har været besigtiget, for at opdatere den vejledende registrering af §3-beskyttede naturarealer. Registreringen er offentligt tilgængelig og opdateringen har derfor flere formål:

- Sikre, at lodsejerne er opmærksomme på beskyttelsen på deres arealer,
- Opdatere kommunens viden om arealer, naturværdier og biodiversitet, herunder også til brug i forbindelse med sagsbehandling,
- Medvirke til en aktuel og eventuel forhøjet HNV-score (High Nature Value), som giver adgang til, at lodsejerne kan få tilskud til hegningsprojekter og dermed sikre naturpleje på arealerne.

På Skamlingsbanken har kommunen opkøbt to centralt beliggende arealer på i alt ca. 17 hektar, som rummer en meget høj biodiversitet og særligt værdifulde naturværdier. Ud over sikring og pleje af naturværdierne var formålet med opkøbet, at sikre offentlighedens frie adgang til dette nationale mindesmærke og unikke udsigtsområde.

Der er aktivt sikret naturfremmende pleje i 2023 i form af afgræsning på ca. 22 hektar beskyttede naturarealer fordelt på 5 forskellige projektområder af overvejende god naturværdi. Indsatsen understøtter målet om at sikre de mest værdifulde levesteder i beskyttet natur via dialog og frivillige aftaler. Arbejdet vil fortsætte i 2024, hvor der er søgt om tilskud til hegning på 10 forskellige naturarealer.

Samtidig er kommunen gået i samarbejde med en række såkaldte 'naturpiloter', som er lokale lodsejere, der på eget initiativ ønsker at omlægge deres ejendom til naturarealer og sikre en målrettet naturpleje. Kommunen er samtidig i gang med at undersøge, hvordan private virksomheder kan inddrages som såkaldte 'naturinvestorer' og derved kan lade indsatsen indgå i deres bæredygtighedsregnskab (ESG-regnskab).

Planlægningen af solcelleanlæg er gået stærkt i 2023, og i den forbindelse er det en politisk målsætning, at udviklingsfirmaerne skal "samarbejde med lokalområdet og give noget til lokalsamfundet, så der skabes en bred lokal forankring og opbakning". Det har medført, at der i de nye anlæg udlægges ganske store områder til ny natur i kombination med nye rekreative muligheder. Der er fokus på, at de nye naturarealer fastholdes som permanente, for eksempel ved tinglysning, så de med tiden vil udvikle sig til værdifuld natur.

I strategien er ligeledes konkrete mål om at sikre de mest værdifulde levesteder i de kommunalt ejede områder i Marielundskoven samt videreførelse af arbejdet med Marielundfredningen. Dette arbejde har imidlertid været sat i bero grundet manglende personaleressourcer, men fredningsarbejdet forventes genoptaget i 2024.

I den nye vandforsyningsplan findes en oversigt over områder inden for de almene vandværkers indvindingsoplande, hvor grundvandsbeskyttelse vil have den største effekt i forhold til de fremtidige grundvandsressourcer. Mulige indsatser som led i beskyttelsen af grundvandet kan fx omfatte udlægning af natur og skovrejsning. Flere vandværker er i mål med at opnå frivillige aftaler om ingen erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for de 'boringsnære beskyttelsesområder' (BNBO). Arbejdet koordineres med naturindsatsen, således at der kan skabes mest mulig synergi mellem løsninger.

(Se også mere uddybende liste over indsatserne i bilaget.)

Til venstre
I 2023 har kommunen opkøbt to centralt beliggende arealer på Skamlingsbanken på hhv. 12 hektar og 5 hektar, som rummer en meget høj biodiversitet og særligt værdifulde naturværdier. Billedet viser arealet sydvest for selve Højskamling, hvor der findes store bestande af orkidéerne Skovgøgelilje og Plettet gøgeurt. De er i sig selv sjældne men er også indikator for høj naturværdi.

Nederst
I forbindelse med solcelleprojektet ved Viuf etableres 80 hektar ny natur, vandløbene genåbnes og 20 hektar i Viuf Skov – der er et kerneområde i biodiversitetsstrategien – bliver beskyttet som biodiversitetsskov.

Solcelleanlæg ved Viuf

Natur og rekreation

Signaturforklaring

- 344 ha - Projektområde (lokalplan)
- 20 ha - Skovareal i projektet
- 11 km - Nyt offentligt stiftorløb
- 218 ha - Solceller (248.000 MWh/år)
- Højspændingsledning

Eksisterende §3-natur

- Eng
- Mose
- Sø
- Vandløb

Nye naturområder

- 43 ha - Ny lysåben natur med kvægræsning (hegninger)
- 37 ha - Ny natur og faunapassage (uden hegn)
- 1 ha - Ny skovholm
- Genåbning af rorlagte vandløb
- Nye sammenhængende vådområder
- Nye vådområder (paddeskrab o.lign.)

Ovenfor

I et tilløb til Taps Å blev 110 m rørlagt vandløb genåbnet til gavn for fisk og smådyr. Bækkens vand risler over sten og grus og er blevet nyt levested for bækkens smådyr og ørrederne har fået mulighed for at gyde deres æg i bækken. Projektet er udført i et samarbejde mellem lodsejer, Aller Å Sportsfiskerforening og Kolding Kommune.

Nedenfor

I Taps Å planlægges udsætning af fisken elritse, som tidligere har været i vandløbet, men nu er forsvundet. Elritse er værtsfisk for de små larver af tykskallet malermusling, og er derfor nødvendig i vandløbssystemet, hvis muslingen skal kunne etablere sig. Planen er nemlig at genetablere en bestand af tykskallet malermusling i Taps Å-systemet.

Naturen i vandløbene

I 2023 har kommunen gennemført 2 vandløbsrestaureringsprojekter, hvor naturlige forhold er genskabt og spærringer i vandløb fjernet, som planlagt i statens vandområdeplaner. Der er fjernet én spærring i Rold Bæk med genskabelse af passage for fisk og smådyr til 1,2 km vandløb og 30 m vandløb er blevet forbedret ved udlægning af sten og etablering af gydepladser for fisk. I et tilløb til Taps Å er der genskabt passage for fisk og smådyr til 1,4 km vandløb ved genåbning af 110 m rørlagt vandløb og i alt 120 m vandløb er blevet forbedret ved udlægning af sten og etablering af gydepladser for fisk. Projektet i tilløb til Taps Å er sket i samarbejde med lodsejer og Aller Å Sportsfiskerforening. Der er ikke gennemført effektmålinger på de nye projekter endnu.

I statens vandplaner er angivet en fortsat indsats for at forbedre vandløbene, som kommunen er forpligtiget på at udføre. Det drejer sig især om fjernelse af spærringer, åbning af rørlagte strækninger samt genslyngning og vandløbsrestaurering. Indsatsen finansieres af statslige midler, og kommunen har i 2023 ansøgt om midler til at udføre indsatser på 10 forskellige vandløbsstrækninger.

Af de 6 vandløbsrestaureringsprojekter der blev gennemført i 2022, er de 4 projekter effektundersøgt for fiskebestand i 2023 (Vrå Bæk, 2 projekter i Vejstruprød Bæk og Bastrup Bæk). Særligt ved projektet i Vejstruprød Bæk (ved den gamle banedæmning) kunne vi sammen med lodsejeren konstatere, at der var 139 ørredyngel pr. 100m² vandløb. Det svarer til høj økologisk tilstand for fiskebestanden, hvilket er det højeste tilstandsmål. Før projektets gennemførelse var der ikke ørreder på denne del af bækken.

Ved Vrå Bæk kunne vi sammen med lodsejeren konstatere, at der var 94 ørreder pr. 100m² vandløb. Det svarer til god økologisk tilstand, som også er miljømålet for Vrå Bæk. På den nedre del af Vejstruprød Bæk og i Bastrup Bæk var der også fremgang for fiskebestanden. I Vejstruprød Bæk var antallet af ørreder forøget fra 10 til 67 stk. pr. 100m² vandløb, altså næsten 7 gange så mange, som før projektet blev lavet. I Bastrup Bæk var der en lille fremgang i antallet af ørreder, men der blev også fundet elritse, en fiskeart som ikke var tilstede ved DTU Aqua's undersøgelse i 2013.

I Biodiversitetsstrategien er beskrevet et projekt med re-introduktion af Elritsen og Tykskallet Malermusling i Taps Å vandsystemet. Der er foretaget en række indledende sonderinger samt indhentning af relevante data, - herunder foretaget elektrofiskeri i Seest Mølleå for at vurdere størrelsen af bestanden af elritser der. Efterfølgende er der sendt en ansøgning til Fiskeristyrelsen om opfiskning af elritser fra Fovs Å med efterfølgende udsætning i Taps Å systemet. Fiskeristyrelsen har dog meddelt afslag på denne ansøgning ud fra nogle betænkeligheder vedrørende nogle genetiske forhold i forhold til elritserne i Fovs Å. I dialog med DTU Aqua arbejdes der videre med, hvilke andre muligheder der er for at gennemføre projektet.

(Se også mere uddybende liste over indsatserne i bilaget.)

Øverst

Stenrev til formidling ved Løverodde: Revet består af ca. 500 tons marksten indsamlet af kommunens Stenbank. Revet strækker sig fra land og ud på 4 meters dybde. Arealet er på i alt ca. 1000 m²

Nederst

Med hjælp fra frivillige og SDU blev der udplantet ålegræs på 1,2 hektar fordelt på sites ved Kidholme og Agtrup Vig. Ålegræs er en vigtig biotop i det kystnære farvand, som leve- og opvækstområde for fiskeyngel og smådyr. SDU vil overvåge ålegræsset i et forskningsprojekt.

Naturen i havet

Kommunen har udført forbedringer for biodiversiteten i havmiljøet ved at udplante 1,2 hektar ålegræs i Kolding Fjord i samarbejde med Syddansk Universitet (SDU) og den frivillige organisation "Os om havet" (se billedet på bagsiden af årsrapporten). Ligeledes er der i 2023 ud for Løverodde etableret et stenrev, som kan anvendes til formidling af livet under havets overflade – se foto. Det består af marksten indsamlet af kommunens såkaldte "Stenbank", som indsamler natursten og marksten fra landmænd, borgere og entreprenører.

En meget væsentlig indsats for at forbedre levestederne i havet er at begrænse udledningen af næringsstoffer fra land. Dette sker dels gennem forbedret spildevandsrensning, dels gennem en række projekter til fjernelse af næringsstoffer. Staten bevilliger midler til disse vådområdeprojekter, og der er en række projekter i gang, som er beskrevet i bilaget.

Derudover lægges der vægt på samarbejde med nabokommunerne, som også påvirker Koldings havområder. Dette sker dels gennem 'Naturpark Lillebælt', som også omfatter Fredericia og Middelfart kommuner, dels gennem 'Liv i Lillebælt', som omfatter de øvrige jyske og fynske kommuner rundt om Lillebælt. Desuden medvirker Kolding Kommune i kystfugleprojektet 'Better Bird-LIFE', som medfinansieres af EU.

(Se også mere uddybende liste over indsatserne i bilaget.)

Status ultimo 2023 – Data indikatorer for indsatsen

Bevaring af det uerstattelige

For at få kendskab til hvordan det går med indsatserne for at sikre de mest værdifulde levesteder for sjældne og truede arter, er det nødvendigt at tage udgangspunkt i eksisterende datasæt, for at dataarbejdet ikke skal blive for omfattende. Den konkrete indsats vil kunne involvere arealer ud over dem, som indgår i de valgte datasæt, men hvor kommunen har viden om forekomst af sjældne arter og værdifulde levesteder for disse.

Overvågning af beskyttet natur

Mål:

Kommunen fører tilsyn med den beskyttede natur og varetager såvel administration efter naturbeskyttelseslovens § 3 samt opgaven med at facilitere sikring af naturværdierne. Opdaterede besigtigelsesdata er væsentlige for begge opgaver. Pr. februar 2024 er der 3.616 hektar beskyttet natur registreret i Kolding Kommune.

Kommunen prioriterer genbesigtigelser af de beskyttede naturarealer, som har den højeste naturværdi (I eller II på en skala fra I til V, hvor

I er bedst). Der er tale om et løbende tilsyn, idet kommunen har en målsætning om at sikre naturværdierne på disse arealer gennem både pleje og administration. Desuden er det svært for lodsejerne at opnå tilskud til den nødvendige afgræsning af arealerne, hvis besigtigelsesdata er over 10 år gamle. Der er 748 hektar af de beskyttede naturarealer, som er vurderet til naturværdi I og II.

Status:

Der foreligger besigtigelsesdata for 87% af arealet med beskyttet natur fra perioden 2010-2023. Kommunen har valgt ikke at besigtige beskyttede søer, som udgør størsteparten af de ikke besigtigede arealer. De beskyttede søer er i stedet i 2022 blevet gennemgået på luftfotos. Gennemgangen er lavet for at tjekke for eventuelle, mulige lovovertrædelser.

16% af arealerne med høj eller god naturværdi (I og II) er blevet genbesigtiget siden 2021, viste opgørelsen for 2022. Der er ikke lavet ny opgørelse for 2023.

Kortlægning af værdifulde levesteder i skov inden for kerneområderne for biodiversitet

Mål:

Kommunen har en målsætning om at kortlægge de mest værdifulde levesteder i skov i kerneområderne for biodiversitet. Der vil blive taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens udpegnings af potentielt ammoniakfølsom skov inden for kommunens kerneområder for biodiversitet samt statens skovarealer i Fovslet Skov samt Stenderup Midt- og Nørreskov. Dette areal udgør 3869 hektar.

Status:

11% af arealet er blevet kortlagt for sjældne arter og levesteder.

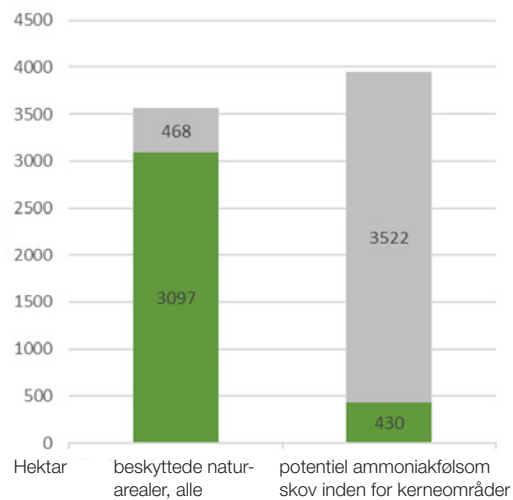
Kolding Kommune har fået kortlagt arter og levesteder i Marielund og Bramdrup skove, disse data er dog fra 2013. Desuden er udført kortlægning af arter og levesteder på et mindre privat skovareal i Skelbækdalen ved Vester Nebel Ådal. Staten har udført en baseline-kortlægning for urørt skov for de ca. 340 hektar, som er udlagt til urørt skov 2018-2020 i Stenderup Nørre- og Midtskov. Fovslet skov er også gennemgået.

Naturstyrelsen har udarbejdet N2000-handleplaner for Stenderup Nørre- og Midtskov samt Fovslet Skov.

Der er ikke foretaget samlet screening af arealet med potentiel ammoniakfølsom skov.

I starten af 2023 meldte Miljøstyrelsen ud, at man vil iværksætte kortlægning af visse private skovområder. Kommunen afventer mere information herom.

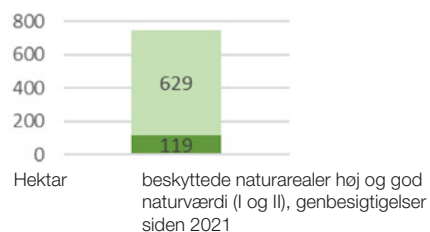
Kortlægning og overvågning af værdifulde levesteder

■ Areal med målsætning - målopfylde mangler
■ Målopfylde

Status for målsætning om kortlægning og overvågning af værdifulde levesteder, se uddybende forklaring i afsnittets tekstdele.

Opdatering af besigtigelsesdata

■ Areal med målsætning - målopfylde mangler
■ Målopfylde

Status for opdatering af besigtigelsesdata for de mest værdifulde levesteder i beskyttet natur. Data er fra 2022 og er ikke opgjort i 2023.

Information og samarbejde med lodsejerne om værdifuld beskyttet natur

Mål:

Et nøglemål i kommunens biodiversitetsstrategi er at kontakte alle lodsejere med værdifulde levesteder i beskyttet natur inden for kommunens kerneområder for biodiversitet med henblik på at sikre hensigtsmæssig pleje - dvs. for de lysåbne naturtypers vedkommende ekstensiv afgræsning, gerne med græsning fordelt over hele året. Der vil blive taget udgangspunkt i de 748 hektar af de beskyttede naturarealer, som er vurderet til naturværdi I og II.

Status:

Der er ikke foretaget systematisk kontakt af lodsejere med særligt værdifulde levesteder i beskyttet natur. Kommunen har dog et løbende samarbejde med flere lodsejere med værdifuld natur i forbindelse med eksisterende naturplejeprojekter.

Der foreligger endnu ikke et overblik over, hvor stor en andel af de særligt værdifulde levesteder i beskyttet natur, som bliver plejet hensigtsmæssigt jf. ovenstående.

Information og samarbejde med lodsejerne om naturmæssigt værdifuld skov i kerneområderne for biodiversitet

Mål:

Det er kommunens målsætning at sikre de mest værdifulde levesteder i skov i kerneområderne for biodiversitet, ved at kontakte lodsejerne med henblik på sikring af disse levesteder gennem dialog, frivillige aftaler og evt. økonomisk kompensation. Der vil blive taget udgangspunkt i skovområder med høj koncentration af rødlistede arter inden for kerneområderne for biodiversitet, såsom Viuf Skov, Stenderup Nørreskov og -Midtskov. Screening og kortlægning af potentiel ammoniakfølsom skov vil bidrage til at lokalisere øvrige værdifulde levesteder i skov inden for kerneområderne.

Status:

Der er ikke foretaget systematisk kontakt af lodsejere med særligt værdifulde levesteder i skov. I Viuf Skov er der udlagt 20 ha biodiversitetsskov i samarbejde med solcelleselskabet, som har købt et stykke af skoven.

Staten har udpeget ca. 340 hektar af den del af Stenderup Nørre- og Midtskov, som vender ud mod kysten, til urørt skov i 2018-2020. Den øvrige del af de to skovområder samt et areal i Fovslet Skov er ligeledes udpeget i 2021, men under en aftale, som tillader fortsat salg af hjemmehørende træ frem mod 2026 af hensyn til de danske savværker. Miljøstyrelsen har desuden givet tilsagn til urørt skov på i alt 1,7 hektar skov ved Truds Å ved Vester Nebel ådal.

Information og samarbejde med lodsejerne om naturmæssigt værdifulde vandløb

Mål:

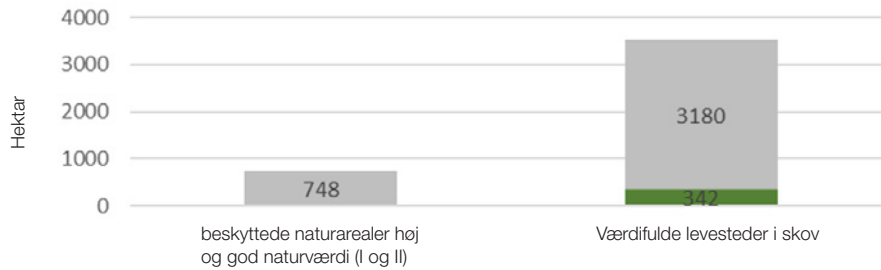
Det er kommunens målsætning at kontakte alle lodsejere langs med værdifulde levesteder i vandløb, med henblik på at sikre beskyttelsen af disse gennem dialog.

Der vil blive taget udgangspunkt i de 141 km vandløbsstrækninger, som Miljøstyrelsen senest har kortlagt med høj økologisk tilstand for fisk og / eller smådyr. (MiljøGIS – basisanalyse 2021-2027, Miljøstyrelsen)

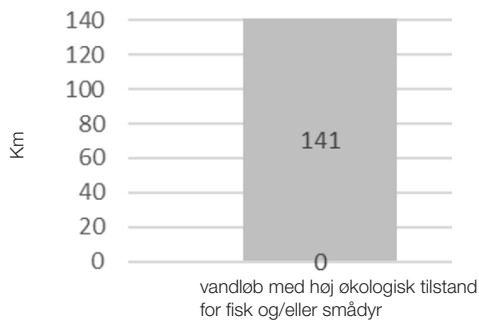
Status:

Der er ikke foretaget systematisk kontakt af lodsejere med særligt værdifulde levesteder i vandløb. Men kommunen har et godt samarbejde med flere lodsejere i forbindelse med de gennemførte vandløbsprojekter og effektundersøgelser.

Dialog og samarbejde med lodsejere om sikring af værdifulde levesteder

- Areal med målsætning - målopfyldelse mangler / ukendt
- Målopfyldelse, kontakt (0)
- Målopfyldelse, pleje og arealanvendelse

- Vandløbsstrækninger med målsætning - målopfyldelse mangler
- Målopfyldelse, kontakt (0)

Status for målsætninger om information og samarbejde med lodsejere om sikring af værdifulde levesteder, se uddybende forklaring i afsnittets tekstdel.

Ved Bastrupdam Mose har lokale lodsejere taget initiativ til og gennemført hegning af ca. 8 hektar mose og eng med støtte fra kommunen. Afgræsning med dexter-kvæg forventes at sikre og øge biodiversiteten i området. På et nærliggende areal har en af lodsejerne også gennemført skovrejsning og genåbning af et mindre vandløb.

Give naturen mere plads

Øge arealet med beskyttet natur

Mål:

Med vedtagelsen af Kolding Kommunes Biodiversitetsstrategi vedtog man en målsætning om, at andelen af beskyttet natur i kommunen som minimum kommer op på landsgennemsnittet på 10,3%. Det betyder, at man vil arbejde for, at der på sigt bliver 6.225 hektar beskyttet natur i Kolding kommune, svarende til at der udlægges mindst 2.780 hektar jord til natur efter baseline-opgørelsen i 2021.

De arealer, som lægges ud til ny natur, skal udlægges varigt (fx via tinglysning) eller være omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Ønsket er, at der skabes store, sammenhængende kerneområder for biodiversitet.

Status:

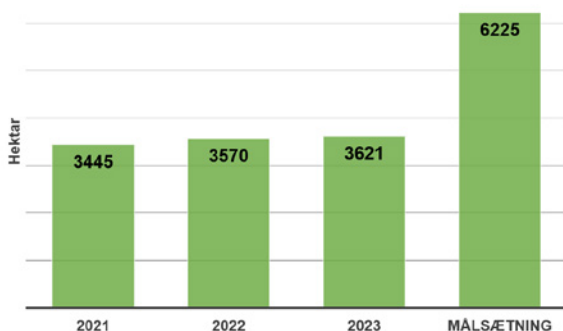
Arealet med §3-beskyttet natur er pr. februar 2024 opgjort til 3.616 hektar, svarende til 6,0% af kommunens areal. Der har været en nettotilvækst på 51 hektar i 2023, hvilket svarer til en nettotilvækst på 171 hektar beskyttet natur siden første opgørelse i 2021. Tilvæksten skyldes primært en målrettet indsats med at gennemgå en række ikke tidligere besigtigede naturarealer for at opdatere den vejledende registrering af §3-beskyttede naturarealer.

I løbet af 2023 er der arbejdet med at reservere plads til ny natur i forbindelse med planlægning af nye solcelleanlæg, ligesom arbejdet med udtagningsprojekter er fortsat. Begge typer projekter resulterer i varigt udlæg af ny natur, som ofte vil blive beskyttet af tinglyste deklARATIONER. Imidlertid betyder det ikke, at arealerne fremgår af statistikken over §3-beskyttet natur, da arealerne endnu ikke har udviklet denne type natur. I denne og fremtidige årsrapporter opgøres derfor kategorien "Areal med tinglyst ny natur", som indregnes i grafen nedenfor og indgår i opfyldelse af målsætningen om at udlægge mindst 2.780 hektar ny varig natur i perioden fra 2021.

I nedenstående figur er således indregnet 5 hektar ny natur, som er udlagt i Hylkedalen i 2022, i tillæg til de 171 hektar §3-beskyttet natur nævnt ovenfor.

Der gøres i øvrigt opmærksom på, at kommunen i 2023 har opkøbt ca. 17 hektar værdifulde naturarealer på Skamlingsbanken, men at arealerne ikke påvirker statistikken over tilvækst i beskyttet eller ny natur, da arealerne i forvejen var beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3.

Udvikling i areal med §3-beskyttet natur og tinglyst ny natur, samt målsætning for 2030

Status for indsatsen for målsætningen om, at 10,3% af kommunens areal udgøres af beskyttet natur, hvilket svarer til landsgennemsnittet for §3-natur. Opgørelsen for 2023 svarer til 6,0% (pr. februar 2024). Bemærk, at der i denne opgørelse indgår både §3-beskyttet natur og tinglyst ny natur.

Øverst

Nyd den fantastiske udsigt over Eltang Vig og det åbne landskab ved picnicpladsen på Drejens Udsigtsrute. Du kan starte på Drejensvej nordøst for Kolding og gå forskellige rundture på Drejens naturstier. De stejle overdrevsskrænter afgræsses af kreaturer, der holder landskabet åbent og sikrer levesteder de planter, insekter og svampe, der er tilpasset overdrevet.

Nederst

I vandløb med en høj miljøtilstand er der stor variation i dybde, bredde og strømhastighed. Bunden skifter mellem sand, grus og sten, og der vokser flere forskellige arter af vandplanter ('vandløbsgrøde'). De mange forskellige slags levesteder betyder, at fisk og vandløbsinsekter trives - og dermed rummer vandløbet en høj biodiversitet.

Status – artsovervågning

Det er ikke muligt at give et overblik over, hvordan det går med alle sjældne og truede arter i kommunen – et sådant overvågningsprojekt ville være uoverskueligt ressourcekrævende. Derfor har kommunen i stedet valgt årligt at følge op på, hvordan det går med de indsætter, der skal til for at nå strategiens vigtigste målsætninger (se strategiens evalueringsafsnit.)

Der er dog også sat enkelte mål, som involverer overvågning af arter: Således skal der inden udgangen af 2030 offentliggøres:

- Undersøgelse af, hvordan bestanden af løvfrø klarer sig i kommunen.
- Undersøgelse af, hvordan bestanden af smerling klarer sig i Kolding Å systemet.
- Undersøgelse af, hvordan de sjældne svampe klarer sig i Marielundskoven.

Der skal desuden laves effektundersøgelser af kommunale naturplejeprojekter efter biodiversitetsstrategien.

Basisdata

Der er tidligere udført undersøgelse af løvfrøbestanden i kommunen i 2009 og 2019.

Undersøgelsen viste, at bestanden er gået kraftigt tilbage i den sydlige del af kommunen i perioden. Bestanden er dog stabil i den nordlige del af kommunen ved Viuf. Der er desuden

foretaget undersøgelser efter løvfrø i 2019-20, men den tidligere bestand er desværre ikke genfundet.

Ligeledes er der lavet undersøgelser af forekomsten af markfirben i 2019.

Kommunen fik ligeledes tilbage i 2013 udført en undersøgelse af de sjældne svampe i Marielund med en artsliste og kort over forekomsten af disse.

Som led i forundersøgelserne til 'Klima-oplandsprojektet' er der i perioden 2021-22 foretaget forskellige artsundersøgelser i de tre områder, hvor der arbejdes med at etablere oversvømmelsesområder. Det drejer sig om arealer i Kolding Ådal (vest for motorvejen), Bølling Bæk / Vr. Nebel Å samt omkring Harte - Dons-søerne. Her er undersøgt for birkemus, insekter, padder og botanik.

Disse undersøgelsesrapporter, samt andre undersøgelser af sjældne arter kan ses på kommunens hjemmeside: www.kolding.dk/biodiversitet.

Generelle data fra artsfund, besigtigelser mv. kan desuden ses på: www.arter.dk, www.arealinfo.dk samt www.naturbasen.dk

Øverst, til venstre
Tvepibet Lobelia, som findes ved Skærsø.

Øverst, til højre
Ved Viuf Skov findes en stor bestand af løvfrøer.

Midt, til højre
Smerlingen findes kun ganske få steder i Danmark bl.a. i Kolding Å.

Nederst, til højre
Den sjældne og giftige Satans Rørhat findes i Marielund skoven.

Bilag - Indsatsen i årets løb

Oversigt over, hvilke tiltag kommunen har iværksat og gennemført i årets løb, for at nå strategiens mål:

Målene er opdelt under nedenstående indsatsområder:

- 1 – sikre det uerstattelige
- 2 – give naturen mere plads
- 3 – sikre naturlige processer
- 4 – øge forståelsen for biodiversitet

Naturen på land	Indsatser i 2023	Indsatsområde			
		1	2	3	4
	IVÆRKSATTE TILTAG:				
	Svanemosen Kommunen er i samarbejde med Naturstyrelsen Trekantområdet (projektejer) i gang med forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden i Svanemosen samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 250 hektar.	x	x	x	
	Stenderup Sønderskov Kommunen samarbejder med Naturstyrelsen, som ejer og administrerer Sønderskoven. Målet er at genetablere naturlig hydrologi i Lyngmosen, som rummer en række værdifulde arter. Desuden arbejdes der med lukning af grøfter og genetablering af naturlig hydrologi i en række vandløb flere steder i skoven.	x		x	
	Marielund skoven Kommunen har gennemført forundersøgelse til en fredning af Marielundkilen, Kolding- og Bramdrup Skove, samt det grønne område op mod Lilballe Skov. Der er afholdt møder med lodsejerne og brugergrupper i området, og der er lagt op til, at lodsejerne kan få fredet deres arealer på frivillig basis. Byrådet besluttede i december 2022, at der skal arbejdes videre for en fredning af et udvidet undersøgelsesområde. Fredningsarbejde har været sat på pause i hele 2023, men genoptages i 2024.	x	x	x	
	'Naturpiloter' – lokale lodsejeres egne naturprojekter Kommunen er gået i samarbejde med en række såkaldte 'naturpiloter', som er lokale lodsejere, som på eget initiativ ønsker at omlægge deres ejendomme til naturarealer og sikre en målrettet naturpleje. I 2023 startede bl.a. et initiativ hos en lodsejer på Stenderup-halvøen, som realiseres fra 2024 og fremefter.		x	x	x
	Hegningsprojekter Kommunen har i samarbejde med Spiras ansøgt om midler fra Landdistriktsprogrammet til etablering af hegning og græsning i 10 forskellige projekter på en blanding af kommunal og privatejet jord. Projekterne vil blive gennemført i 2024, hvis der opnås tilskud.			x	

<p>Viuf-Håstrup solcelleanlæg</p> <p>Natur- og grundvandsinteresser bliver tilgodeset som synergigevinster i planlægningen af solcelleanlægget ved Viuf-Håstrup. Det sker i samarbejde med udviklingsfirmaet Better Energy og gennem dialogen med lokalområdet. Desuden er der truffet aftale om permanent tinglysning af grundvandsbeskyttelse og sikring af naturarealerne.</p> <p>Der er truffet aftaler om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • genåbning af vandløbene Barbrækærgrøften, Knivskærgrøften og Sønderbæk, • udlægning af store arealer til ny natur (80 hektar) samt foranstaltninger til at fremme den nye natur, • beskyttelse af biodiversiteten i Viuf Skov (20 hektar), • forbedring og etablering af vandhuller og vådområder • nye stier og rekreative faciliteter, herunder shelters, madpakkehus, udkigstårn og formidling, samt fodgængertunnel under hovedvejen • naturpleje med kreaturgræsning på ny og eksisterende natur, herunder i skoven 	x	x	x	x
<p>Lavbundsprojekt Brunkær Mose</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden ved Brunkær Mose samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 48 hektar.</p>	x	x		
<p>Lavbundsprojekt Koldingvej 41</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 13 hektar.</p>	x	x		
<p>Klimalavbundsprojekt Eltang Vig</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden ved Eltang Vig samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 31 hektar.</p>	x	x		x
<p>Klimalavbundsprojekt Bybækken Stepping</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden ved Bybækken samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 18 hektar.</p>	x	x		
<p>Klimalavbundsprojekt Bønstrup</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 15 hektar.</p>	x	x		
<p>Klimalavbundsprojekt Kongeåen</p> <p>Kommunen har i samarbejde med Vejen Kommune (projektejer) igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden ved Kongeåen samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 77 hektar i Kolding Kommune.</p>	x	x		
<p>Klimalavbundsprojekt Vindemosen</p> <p>Kommunen har i samarbejde med Naturstyrelsen Trekantområdet (projektejer) igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden i Vindemosen samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelsesområdet er på ca. 75 hektar.</p>	x	x		

<p>Klimalavbundsprojekt Brunmose</p> <p>Kommunen har i samarbejde med Naturstyrelsen Trekantområdet igangsat de indledende forundersøgelser til et klima-lavbundsprojekt som skal forbedre naturtilstanden ved Brunmose samt mindske udledningen af klimagasser. Undersøgelserområdet er på ca. 260 hektar.</p>	x	x		
<p>Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)</p> <p>Vandværkerne skal mange steder lave aftaler om sprøjtefrie zoner omkring boringerne, hvilket i nogle tilfælde omfatter udlæg af natur eller skovrejsning. 16 vandværker er i gang med forhandlinger eller har indgået aftale.</p>		x	x	
<p>GENNEMFØRTE TILTAG:</p>				
<p>Tilstandsvurdering af beskyttede naturarealer</p> <p>Tilstandsvurderingen af beskyttede naturarealer i kommunen jf. kommunens Naturkvalitetsplan blev færdiggjort og offentliggjort i 2022.</p> <p>I 2023 har der været fokus på at få besigtiget arealer med potentiel natur/uregistreret natur for at få kortlagt naturværdierne.</p>	x			
<p>Opdatering af registreringen af §3-beskyttede naturarealer</p> <p>Omkring 100 nye arealer er gennemgået af kommunen og besigtiget af et rådgivningsfirma for at vurdere status i forhold til naturbeskyttelseslovens §3. På de beskyttede arealer er arterne registreret med dokumentationscirkler og indmeldt på Miljøportalen. Indsatsen medfører en bedre beskyttelse af arealerne og forbedrer mulighederne for at der sikres naturpleje.</p>	x			
<p>Opkøb af værdifulde naturarealer på Skamlingsbanken</p> <p>I 2023 har kommunen opkøbt to centralt beliggende arealer på Skamlingsbanken på hhv. 12 hektar og 5 hektar, som rummer en meget høj biodiversitet og særligt værdifulde naturværdier. Formålet var at sikre og beskytte biodiversiteten bl.a. ved at have fuld råderet over naturplejen, så den kan udføres på den mest optimale måde.</p> <p>Ud over sikring og pleje af naturværdierne var formålet med opkøbet at sikre offentlighedens frie adgang til dette nationale mindesmærke og unikke udsigtsområde.</p>	x	x	x	x
<p>Naturpleje for birkemus i Hylkedal (Eliassensvej)</p> <p>I 2022 købte kommunen 4,6 hektar engarealer i et område, hvor der er birkemus. Arealet er nu blev ryddet for hassel, og det er blevet hegned med henblik på ekstensiv græsning, så der skabes et egnet levested for birkemus.</p>	x	x	x	
<p>Naturpleje i Hylkedal</p> <p>Rydning enkelte elletræer samt et mindre krat indenfor en eksisterende hegning for at sikre mere lys til et værdifuldt rigkær med engblomme og maj-gøgeurt.</p>	x		x	
<p>Naturpleje i Alpedalen</p> <p>Mindre udvidelse på ca. 0,5 hektar af eksisterende hegning og græsning på kommunalt areal.</p>	x			
<p>Naturpleje ved Bastrupdam Mose</p> <p>Lokale lodsejere har taget initiativ til og gennemført hegning af ca. 8 hektar mose og eng. Afgræsning med dexter-kvæg forventes at sikre og øge biodiversiteten i området.</p> <p>I samme område har en af lodsejerne også gennemført skovrejsning og genåbning af et mindre vandløb.</p> <p>Kommunen har vejledt og støttet begge projekter økonomisk.</p>	x	x	x	

Naturpleje ved Gudsø Vig Etablering af hegn og afgræsning på 13 hektar med rørhøst på 8 hektar. Der arbejdes videre med at udvide hegningen og få flere arealer under naturpleje. Projektet er iværksat og udvikles i samarbejde med lodsejere og en lokal dyreholder.	x		x	
Naturpleje i Dollerup Mose Hegning og græsning af på 4 hektar kommunalt ejet mose. Projektet gennemføres med lokale dyreholdere.	x		x	
Sikring af tidligere naturplejeprojekter Der er ydet støtte til at sikre fortsat naturpleje på en række tidligere udførte hegningsprojekter, bl.a. ved Dons-søerne.	x		x	

Naturen i vandløbene	Indsatser i 2023	Indsatsområde			
		1	2	3	4
	IVÆRKSATTE TILTAG:				
	Revision af vandløbsregulativer Kolding Kommune er fortsat i gang med at revidere samtlige regulativer for offentlige vandløb i kommunen. Omkring en fjerdedel af regulativerne er nu opdaterede. En del af dette arbejde består i at fastsætte vedligeholdelsesbestemmelser, der sikrer, at vedligeholdelsen sker så skånsomt som muligt og alene har et omfang, der har væsentlig betydning for vandløbets vandføringsevne og de omkringliggende arealer.	x	x	x	
	Samarbejde med Blue Kolding for at forebygge spildevandsoverløb Der er indledt et samarbejde med Blue Kolding for at skabe overblik og lave en rangering over hvilke overløbsbygværker, der er mest kritiske i forhold til overløb af spildevand til vandløbene og i sidste ende for havmiljøet.	x			
	Frilægning af vandløb ved Viuf solcelleanlæg I forbindelse med planlægning af et solcelleanlæg ved Viuf-Håstrup er det aftalt med solcellevirksomheden, at en række rørlagte vandløb genslynges og restaureres med sten og gydegrus. De drejer sig om 1000 m af Barbrekærgrøften, 850 m af Knivskær Grøft og 600 m af Sønderbæk.		x	x	
	Ansøgninger om vandløbsrestaurering Kommunen har i 2023 ansøgt om statslige midler til at udføre indsatser på 10 forskellige vandløbsstrækninger i henhold til vandplanerne. Det drejer sig om fjernelse af spærringer, åbning af rørlagte strækninger samt genslyngning og vandløbsrestaurering. Projekterne ligger i Taps Å, Binderup Mølleå, Dons Bæk, Skanderup Bæk, Vejstruprød Bæk, Bastrup Bæk, Gelballe Bæk og tilløb til den, samt Midtskov-Seljum Bæk.		x	x	

GENNEMFØRTE TILTAG:					
	Vandløbsrestaurering i tilløb til Taps Å ved Tingskovhede 110 m rørlagt vandløb er genåbnet. Ved fjernelse af denne spærring er der skabt adgang for smådyr og fisk til ca. 1,4 km vandløb. På en 120m strækning er levesteder for smådyr og fisk forbedret ved udlægning sten og etablering af gydepladser for ørred. Spærringen har eksisteret i ca. 45 år.		x	x	
	Vandløbsrestaurering i Rold Bæk Vandplansprojekt i statens Vandområdeplaner. Ved fjernelse af en spærring er der skabt adgang for smådyr og fisk til 1,2 km vandløb. På en ca. 30 m strækning er levesteder for smådyr og fisk forbedret ved udlægning sten og etablering af gydepladser for ørred.		x	x	

Naturen i havet	Indsatser i 2023	Indsatsområde			
		1	2	3	4
	IVÆRKSATTE TILTAG:				
	Projekt "Bælt i balance" Kolding Kommune deltager i Naturpark Lillebælts projekt "Bælt i balance", hvor der bl.a. arbejdes på frivillige aftaler med erhvervsfiskerne om at friholde et 8,3 km ² stort område i Tybrind Vig (Fyn) for fiskeri.	x			x
	Vådområdeprojekt Kurkmose Igangværende vådområdeprojekt ved Kurkmose. Projektområdet er på knap 37 hektar og formålet med projektet er bl.a. at reducere udledningen af næringsstoffer til Lillebælt. Der er lavet forundersøgelse og opnået tilsagn til etablering, jordfordeling er næsten færdig. I forbindelse med projektet vil der blive skabt sammenhæng mellem de to lavbunds- og naturområder Oles Mose og Kurkmose og herved vil blive skabt ca. 9 hektar ny natur, og der vil ske genslyngning af ca. 2 km vandløb.		x	x	
	Vådområdeprojekt Fiskebæk kær Igangværende vådområdeprojekt ved Fiskebæk Kær. Projektområdet er på knap 54 hektar og formålet med projektet er bl.a. at reducere udledningen af næringsstoffer til Lillebælt. Der er lavet forundersøgelse og opnået tilsagn til etablering, jordfordeling er i gang. I forbindelse med projektet vil der blive skabt et sammenhængende naturområde og Kær Mølleå vil få et nyt og slynget forløb.		x	x	

<p>Vådområdeprojekt Tågerup enge</p> <p>Igangværende vådområdeprojekt ved Tågerup enge. Projektområdet er på knap 52 hektar og formålet med projektet er bl.a. at reducere udledningen af næringsstoffer til Vadehavet. Der er lavet forundersøgelse og opnået tilsagn til etablering, jordfordeling er færdig og projektet afventer afklaring af vandløbsreguleringen.</p> <p>I forbindelse med projektet restaureres 1.750 m af Fovs Å og 550 m af Tågerup Bæk. Der udtages 26,5 hektar omdriftsareal og 25,7 hektar permanent græs til deklareret vådområde.</p>		x	x	
<p>Vådområdeprojekt Istok Mose</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et kvælstof-vådområde. Formålet med projektet er bl.a. at reducere udledningen af næringsstoffer til Lillebælt. Undersøgelsesområdet er på ca. 26 hektar.</p>		x	x	
<p>Vådområdeprojekt Hejls Mose</p> <p>Kommunen har igangsat de indledende forundersøgelser til et kvælstof-vådområde. Formålet med projektet er bl.a. at reducere udledningen af næringsstoffer til Lillebælt. Undersøgelsesområdet er på ca. 45 hektar.</p>		x	x	
<p>GENNEMFØRTE TILTAG:</p>				
<p>Liv i Lillebælt-samarbejdet</p> <p>Der er opbakning blandt de 11 kommuner til at fortsætte samarbejdet, selvom projektet ikke fik støtte fra Veluxfonden. Liv i Lillebælt vil sammen med VOS Lillebælt (Fyn og Jylland) i 2024 ansøge om et fællessekretariat via SVUT.</p>			x	x
<p>Havplan og Havstrategi</p> <p>Kommunerne i Naturpark Lillebælt har indgivet fælles høringssvar til både Havstrategiens indsatsprogram og Havplanen. I høringssvarene er der fokuseret på tiltag der kan gavne miljø- og naturtilstanden i Lillebælt.</p>	x	x	x	
<p>Formidlings-stenrev ved Løverodde</p> <p>Stenrevet blev etableret i maj 2023 af ca. 500 tons marksten indsamlet af kommunens Stenbank fra landmænd, borgere og entreprenører. Arealet er på i alt ca. 1000 m²</p>	x	x	x	x
<p>Udplantning af ålegræs</p> <p>I samarbejde med SDU og den frivillige organisation "Os om havet" blev der i maj 2023 afholdt et Citizen Science weekend hvor frivillige hjalp til med at binde ålegræsskud og udplante. Efterfølgende har SDU udplantet så vi i alt nåede op på 1,2 hektar fordelt på sites ved Kidholme og Agtrup Vig.</p> <p>Kommunen har lavet testudplantninger ved Gl.Ålbo på det areal der blev gravet igennem ved anlæg af Baltic Line. Testudplantningerne udføres med henblik på udplantning i større skala, hvilket er en del af aftale med EnergiNet som støtter projektet.</p>	x	x	x	x
<p>Frivilligt fiskereservat i Tybrind Vig</p> <p>Naturpark Lillebælt har som led i projektet Bælt i Balance lavet aftale om frivilligt fiskereservat med fiskerne – ca. 8,3 km² fra jan. 2023 og frem til 2028.</p>	x	x	x	x
<p>Støj fra skibe og marsvin</p> <p>Informationskampagne til skibe for at nedbringe støj der forstyrrer marsvin fra 2023.</p>	x	x	x	

Naturformidling	Indsatser i 2023	Indsatsområde			
		1	2	3	4
	GENNEMFØRTE TILTAG:				
	Naturture og arrangementer <ul style="list-style-type: none"> • Marielundfredning og kulturhistorie sammen med DN • Vild med vilje stand inkl. høslæt – Dyr på Græs • Byggeudstilling – bynatur og biodiversitetsstand • Får på Græs på Skamlingsbanken (200 deltagere) • Høslætdage ved Landbomuseet i juni og august. • Naturtur på Troldhedestien for Dansk Handicap Forening • Inspirationsmøde om biodiversitet for alle kirkerne i kommunen i samarbejde med 'Grøn Kirke' (sept. 2023) • Vært for fredningskursus i og om Marielundskoven • Frokostmødet i Ødis om landsbypuljen og bynatur • Landsbyforum aften- og dagarrangementer med indslag om bynatur • Medspiller på ERFA-møde arrangeret af BærDet – om vildere arealer hos virksomhederne • Dialog med grundejerforeninger, virksomheder m.fl. om vildere arealer • Dialog med landrover-foreningen til udførelse af naturpleje i Seest Grusgrav • Påskejagt ved Skovløberhuset i samarbejde med SOJA og Troldhedestiprojektet • Indlæg på 'Kolding Talks' om biodiversitet og naturen i Kolding (sept. 2023) og om marine projekter i Lillebælt og Kolding Fjord (nov. 2023) 				x
	Formidling af Lillebælts natur <ul style="list-style-type: none"> • 19 offentlige arrangementer (Inkl. blå flag, havnens dag, Verdensmålsdag/Majmarked) • 366 børn og unge fra indskoling til ungdomsuddannelser har deltaget i undervisningsarrangementer • Udvikling af 5 undervisningsforløb til særligt udskolingen (biodiversitet, plastik, tang, marsvin, iltsvind) • Udvikling af grejkasser til udlån til skoler (tang, musling, vandanalyse, marsvin, fiskedissektion, plankton) • Udvikling af Virtual Reality spil – livet på havbunden • Ny grejtrailer med snorkeludstyr • Kolding Naturskole har arrangeret mange aktiviteter for skolebørn med fokus på livet i Lillebælt. 				x
	Bynaturprojekter <ul style="list-style-type: none"> • Sigbritsparken udvikles til biodiversitetspark. Forventes afsluttet i starten af 2024 • Mursejlerprojekt: 300 kasser produceret og opsættes på KK bygninger og hos virksomheder • Uglekasser: 20 stk. opsættes på egnede lokaliteter i landsbyerne og evt. Kolding • Kolding Kommunes bydelspulje har stort fokus på projekter, der arbejder med bynatur • Landsbypulje og bynaturpulje har bl.a. støttet: storkerede i Stenderup, Grønt tag på Spejderhuset i Hejls, Vild med vilje rundkørsel i Stenderup 				x

<p>Udvikling af materialer, der kan inspirere til og formidle om bymatur og inspirere interesserede til selv at gøre en indsats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uddeling af Vild have-bøger, plakater og frø til borgere, skoler og institutioner, grundejerforeninger og virksomheder • Ny blomsterplakat med illustrationer af vores frøblanding • Nye frøposer med så-vejledning • Ny vandhulsfolder bl.a. uddelt i landsbyerne, yderligere markedsføring i 2024 • Træsafari i midtbyen – hvorfor er træer vigtige for os i byerne? • Mursejlerbeviser til dem, der ophænger mursejlerkasser • Løbende Facebook-opslag om inspiration til bynatur og biodiversitet på Bæredygtighedshusets Facebook-side • Opsætning af skilte på vilde kommunale arealer: Her fodrer vi vilde bier og sommerfugle • Vild have-udstilling i Bæredygtighedshuset • Ny biodiversitetsudstilling i det nye Bæredygtighedshus 				x
<p>Adgang til og formidling af naturoplevelser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nye stier og infoskilte om lysåben natur og græsning ved Truds Å • Ny stiadgang til Seest Fritidslandskab fra Hylkedalen via Hylkedalvej • Løbende Facebook opslag om naturoplevelser på Bæredygtighedshusets Facebook-side og Kolding Kommunes Facebook-side • Indtastning af handicap-tilgængelige naturoplevelser på udinaturen.dk • Udvikling af ny www.oplevkolding.dk – inspiration til naturoplevelser 				x

Læs mere om biodiversitet og se årsrapporterne på
www.kolding.dk/biodiversitet